

GŁÓWNY INSPEKTOR SANITARNY

**Wytyczne Głównego Inspektora Sanitarnego dla organizatorów ruchu
pielgrzymkowego
podczas stanu epidemii COVID-19 w Polsce
z dnia 5 czerwca 2020 r.**

wydane na podstawie art. 8a ust. 5 pkt 2
ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej
(Dz. U. z 2019 r. poz. 59, z późn. zm.)

Podstawowym celem wdrażanych procedur jest:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa pątników oraz wszystkim osobom postronnym na szlaku pielgrzymki.
2. Utrzymanie sprawnej logistyki przemieszczania się pątników z zachowaniem warunków bezpieczeństwa sanitarnego.

Przez okres obowiązywania na terenie Polski stanu epidemii zalecane jest stosowanie następujących rekomendacji:

- A. Procedury zapobiegawcze: zapewnienie higienicznych warunków realizacji pielgrzymki.
- B. Procedury ograniczające rozpowszechnienie się wirusa.
- C. Procedury w przypadku podejrzenia zakażenia koronawirusem u jednego z pątników.

REKOMENDACJE

A- Procedury zapobiegawcze:

1. W pielgrzymce mogą uczestniczyć tylko osoby zdrowe nie manifestujące jakichkolwiek objawów chorobowych.
2. Wszyscy uczestnicy pielgrzymki posiadają stosowne identyfikatory.
3. Pielgrzymka odbywa się w sposób tradycyjny, trasą uzgodnioną z właściwymi władzami (Urzędy Wojewódzkie).

niepodlega

POLEKA
STULEGIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

GŁÓWNY INSPEKTORAT SANITARNY
ul. Targowa 65 | 03-729 Warszawa
tel. +48 22 536 13 00 | fax +48 22 635 61 94
inspektorat@gis.gov.pl | www.gis.gov.pl

4. Należy zapewnić osobom pielgrzymującym odpowiednie warunki zakwaterowania (noclegi w miejscach autonomicznych w namiotach lub pokojach jednoosobowych).
5. Dopuszcza się namioty i pokoje wieloosobowe pod warunkiem przebywania w nich wspólnie pielgrzymujących rodzin.
6. Należy zapewnić dostateczną ilość toalet, umywalni i ich serwisowanie.
7. Rekomenduje się żywienie pielgrzymów zgodnie z najlepszymi praktykami sanitarno – higienicznymi.
8. Podczas pielgrzymki pątnik musi mieć zapewniony dostęp do wody, mydła, środków do dezynfekcji rąk, papieru higienicznego jednorazowego (chusteczki higieniczne, ręcznik papierowy), kosze na odpady wyłożone jednorazowymi workami itp. po to, aby zapewnić możliwość zachowania wymagań higienicznych (właściwa higiena rąk, stosowanie odpowiednich środków do dezynfekcji, higiena podczas kaszlu, kichania).
9. Rekomenduje się funkcjonowanie mobilnego punktu medycznego z przeszkolonym personelem medycznym w zakresie postępowania wobec podejrzenia wystąpienia objawów chorobowych wskazujących na zakażenie koronawirusem.
10. Personel medyczny obsługujący mobilny punkt medyczny nie powinien realizować zadań jeśli miał udokumentowany kontakt z osobą chorą na COVID-19, w terminie krótszym niż 14 dni przed wyruszeniem pielgrzymki (wymagane oświadczenie).
11. Organizator powinien mieć listę telefonów do każdej z osób - uczestników pielgrzymki.

B - Procedury ograniczające rozpowszechnienie się wirusa.

1. Pątnicy powinni posiadać środki ochrony osobistej, w tym maseczki / osłonę ust, nosa, środki do dezynfekcji rąk oraz do mycia i dezynfekcji powierzchni. W przypadku, gdy uczestnikowi pielgrzymki zabraknie ww. środków, Organizator jest zobowiązany do ich zapewnienia.
2. Organizator powinien dysponować termometrem (optymalny bezdotykowy pomiar temp) - w przypadku innego termometru - dezynfekcja obowiązuje po każdym jego użyciu. Pomiar temperatury jest wykonywany u uczestnika pielgrzymki przynajmniej 1 raz dziennie przez wyznaczoną osobę – optymalnie przed rozpoczęciem trasy. Organizator powinien uzyskać zgodę uczestnika na pomiar temperatury. Temperatura powyżej 37^oC kwalifikuje do odsunięcia uczestnika od realizacji pielgrzymki. Jeśli temperatura rośnie – wskazana porada medyczna.
3. Uczestnicy pielgrzymki powinni zostać zapoznani z wytycznymi dotyczącymi postępowania podczas epidemii takimi jak:
  - a) Przed rozpoczęciem codziennej aktywności, obowiązkowo należy umyć ręce wodą z mydłem.

- b) Zachować bezpieczną odległość od rozmówców i współpielgrzymujących, rekomendowane są 2 m zachowania dystansu społecznego pomiędzy ludźmi.
  - c) Regularnie często i dokładnie myć ręce wodą z mydłem, zgodnie z instrukcją i dezynfekować osuszone dłonie środkiem na bazie alkoholu (min. 60%).
  - d) Starać się nie dotykać dłońmi okolic twarzy, zwłaszcza ust, nosa i oczu.
  - e) Dołożyć wszelkich starań, aby otoczenie z którym kontaktują się pielgrzymi - wszelkie przedmioty i sprzęty były czyste i higieniczne.
  - f) Należy dbać o higienę w miejscu zakwaterowania; mycie i dezynfekcja toalet – leży po stronie organizatora pielgrzymki. Środki do mycia i dezynfekcji zapewnia organizator, który nadzoruje procesy mycia i dezynfekcji.
  - g) Organizator zapewnia regularne (kilka razy w ciągu dnia) czyszczenie powierzchni wspólnych, z którymi stykają się pątnicy.
  - h) Należy unikać powitania poprzez podawanie ręki.
4. Posiłki powinny być dostarczane w pojemnikach zbiorczych, aby można było rozdzielić dania w poszczególnych grupach, lub w naczyniach jednorazowych. Jeśli stosowane są naczynia i sztucce wielorazowego użytku, powinny być myte w bieżącej wodzie z użyciem detergentu w temperaturze powyżej 60⁰ C, a o ile to możliwe - wyparzone. Dopuszcza się, aby pątnicy posiadali swoje naczynia i sztucce, do użytku wyłącznie indywidualnego.

C- Procedury w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia zakażenia koronawirusem SARS-CoV-2 u pątnika.

1. W przypadku wystąpienia u pątnika niepokojących objawów sugerujących zakażenie koronawirusem należy niezwłocznie odizolować go od pozostałych członków grupy i przewieźć transportem indywidualnym do oddziału zakaźnego najbliższego szpitala lub powinna być wezwany transport medyczny. Osoba powinna mieć osłonięte usta i nos.
2. Należy powiadomić właściwą miejscowo powiatową stację sanitarno-epidemiologiczną i stosować się ściśle do wydawanych instrukcji i poleceń. Osoba podejrzana o zakażenie, powinna oczekiwać na transport medyczny w wyznaczonym pomieszczeniu, w którym jest możliwe czasowe odizolowanie jej od innych osób.
3. W razie pogarszania się stanu zdrowia pątnika zalecany natychmiastowy kontakt z numerem telefonu 999 lub 112.
4. W przypadku potwierdzenia zakażenia: wszyscy uczestnicy pielgrzymki zostają poddani kwarantannie instytucjonalnej.

5. Zaleca się bieżące śledzenie informacji Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia, dostępnych na stronach gis.gov.pl lub <https://www.gov.pl/web/koronawirus/>, a także obowiązujących przepisów prawa.
6. Rekomenduje się stosowanie do zaleceń państwowego powiatowego inspektora sanitarnego przy ustalaniu, czy należy wdrożyć dodatkowe procedury, w tym w stosunku do innych osób, biorąc pod uwagę zaistniały przypadek.

Celebracja Mszy Świętej

Jeśli przewidywane jest sprawowanie Mszy św. w kościołach na trasie pielgrzymki, uczestnicy powinni realizować obowiązek zasłaniania ust i nosa.

Załączniki – instrukcje:

- mycia rąk

<https://gis.gov.pl/zdrowie/zasady-prawidlowego-mycia-rak/>

- dezynfekcji rąk

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/jak-skutecznie-dezynfekowac-rece/>

- prawidłowego zdejmowania maseczki

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/jak-prawidlowo-nalozyc-i-zdjac-maseczke/>

- prawidłowego zdejmowania rękawiczek

<https://gis.gov.pl/aktualnosci/koronawirus-jak-prawidlowo-nalozyc-i-zdjac-rekawice/>

~~Główny Inspektor Sanitarny~~

Jarosław Pinkas